

**Riktlinjer
för krematorieverksamheten**
(reviderad 2011, 2014, 2016, 2020, 2021, 2024)

Dessa riktlinjer ska tillämpas i verksamheten. En nyanställd ska få ingående information om riktlinjerna. All personal inom krematorieverksamheten ska arbeta med värdighet, respekt för den avlidna och anhöriga samt utifrån etiska värderingar. Agera alltid som om anhöriga vore närvarande.

1. Kompetens ensamarbete och arbetsmiljö

Personalen ska ha relevant utbildning och vara väl förtrogna med arbetsuppgifterna.

Gällande regler om ensamarbete ska alltid följas. Även om förutsättningar för ensamarbete föreligger bör endast den som uppnått fullgod kompetens och själv accepterar det tillåtas att arbeta ensam i samband med kremering.

Arbetsmiljöarbete ska bedrivas på ett sådant sätt att alla risker i verksamheten tas i beaktande och riskbedömas såsom brand, smitta, implantat radioaktiv strålning mm. Vid risk för radioaktiv strålning rekommenderas att krematoriepersonalen och extern personal som arbetar med exempelvis omtappning av aska, filterbyte med risk för flygaska eller arbete inne i ugnen alltid använder skyddsutrustning.

Rekommenderad personlig skyddsutrustning (AFS 2001:3) - krematoriepersonal

Arbetsgivaren ska första hand begränsa risker i arbetet genom exempelvis tekniska åtgärder vilket på ett krematorium exempelvis kan innebära punktutsug. När begränsning inte räcker och arbetstagaren utsätts för risk eller påverkan ska personlig skyddsutrustning tillhandahållas av arbetsgivaren.

I tabellen nedan framgår vilken rekommenderad skyddsutrustning som ska skydda arbetstagaren vid utsatta arbetsmoment inom ett krematorium.

OBS: flera arbetsmoment kan genomföras samtidigt och då behöver skyddsutrustningen läggas ihop. Läs med i "Användande av personlig skyddsutrustning (AFS 2001:3)".

ARBETSMOMENT	REKOMMENDRAD SKYDDSUTRUSTNING KREMATORIEPERSONAL
Allmänt arbete	Skyddsskor minst klass SB (avser tåskydd)
Arbete i varm miljö	Heltäckande och flamskyddsklassade (EN ISO 11612(A)) arbetskläder för armar och ben. Finns comfortanpassad i bomull
Insättning av kista	Vid insättning ska alltid två personer närvara (här är kollegan skyddet). Den kompletterande personen ska ha kompetens för arbetsuppgiften och vara väl insatt i riskmomentet.
Utrakning av aska	Svets- eller värmeskyddshandskar Ögonskydd (visir eller skyddsglasögon) Hörselskydd vid behov om ljudnivån kräver det

AT 74. 20' EE 10 W

Hantering av asklåda	Svets- eller värmeskyddshandskar Ögonskydd (visir eller skyddsglasögon)
Askberedning	Sluten miljö med punktutsug
Delning eller omtappning av aska	Skyddat område med punktutsug
Byte av kolavfallstunna eller byte av rökgasfilter	Heltäckande engångsoverall Skyddshandskar Fläktmatad utrustning med skärm(övertrycksmask) Behovet av medicinska kontroller ska undersökas
Risk för smitta	Engångshandskar och ytdesinfektionsmedel typ "Liv DES +72 med Tensid"
Fast skyddsutrustning, ej personburen	Brandfilt, brandsläckare, ögondusch och nöddusch.

2. Hantering och identifiering av avlidna

Stoftet ska alltid vara kistlagt när det överlämnas till huvudmannen.

Kistan med den avlidna ska hanteras med värdighet.

Dokumenterade rutiner ska finnas för att garantera att identifiering kan ske genom hela kremationsprocessen.

3. Kremering och beredning av aska

Kremering och beredning av aska ska alltid genomföras på ett värdigt och respektfullt sätt. Vid beredning och omtappning av aska ska punktutsug användas.

Varje kremering ska utföras på ett sätt som tillförsäkrar att sammanblandning av aska från olika stoft eller förväxling av aska inte kan ske.

4. Kremering av stoft

Intyg för gravsättning av stoft eller kremering ska alltid uppvisas före det att kremering sker. För foster födda till och med graviditetsvecka 22 utfärdas nödvändiga intyg av aktuell sjukvårdshuvudman.

Kremering bör ske skyndsamt efter mottagandet av stoftet. Endast stoftet efter en avliden person och en dödfödd (enl. 2 kap. 3 § begravningslagen) får kremas vid krematoriet.

5. Material

Kistor och askurnor bör vara utformade i enlighet med de rekommendationer som lämnats av Samrådsgruppen Begravningsbranschen Träindustrin (SBT). De kistor och

askurnor som godkänts av SBT uppfyller högt ställda krav på t.ex. arbetsmiljö och hållbarhet. När anhöriga ska tillverka egna kistor är det viktigt att SBT:s rekommendationer för egentillverkning följs.

I de fall egenhändigt målade kistor förekommer måste dessa hanteras med försiktighet så att för tidig antändning undviks. Det är viktigt att dödsbon får information om risken med att använda lättantändlig färg. Kistleverantörer kan upplysa om kistans beskaffenhet och lämplig färg.

Angående metallföremål vid kremation gäller följande:

Beträffande personliga föremål exempelvis smycken eller liknande är det viktigt att dödsboet får information om att det inte kan lämnas garantier för att dessa föremål tillförs askurnan efter kremeringen. Om någon önskar att exempelvis en ring ska tillföras urnan så kan detta ske efter särskild överenskommelse mellan begravningsbyrån/den som ordnar med gravsättningen och krematoriet.

Vad som får läggas i kistan avgör varje huvudman, en generell regel är att föremålet som ska tillföras kremationen förbränns på ett kontrollerat och miljöriktigt sätt.

Det är dock viktigt att föremål inte läggs i eller på kistan som kan innebära risk för explosion eller skada på personal och/eller krematorieanläggningen.

Nedan ges exempel på föremål som inte ska förekomma i eller på kistan vid kremering.

- Explosiva föremål såsom exempelvis:

Alkohol

Ammunition

Batterier

Vätskor (lättantändliga)

Gas (kan t.ex. finnas i gymnastikskor)

- Glas
- Kolfiber (finns exempelvis i golfklubbor)
- Lättantändliga föremål såsom exempelvis plast, flaggor och tyger (avser endast på kistan)
- Tyngdtäcken

6. Hantering av sådana delar av stoftet som inte förbränts vid kremeringen

Sådana delar av stoftet som inte har förbränts vid kremeringen ska tillföras askurnan (jfr.5 kap. 6 § begravningslagen). Metall som inte har förbränts vid kremering ska skiljas från askan efter stoftet och återvinnas. Utsortering får inte göras efter det att askan tillförts askurnan. Metallerna ska återvinnas genom att metallerna upparbetas till nya produkter, material eller ämnen som inte ska användas som bränsle eller

AT 74 20 20 20 20 20 3

fyllnadsmaterial.

I avvaktan på transport för återvinning ska metallerna förvaras i speciellt avsedda kärl på krematoriet i ett låst utrymme.

Inga metalldelar får under några omständigheter lämnas ut till anhöriga.

7. Förvaring av aska/urna

Aska/urna ska i avvaktan på gravsättning/utlämning förvaras på ett värdigt sätt i låst utrymme.

8. Utlämnande/mottagande av aska/urna

Utlämnande av aska/urna ska ske under värdiga former och i en värdig miljö. Den som hämtar ut aska/urna ska identifiera sig och kvittera uthämtningen.

- Om askan ska spridas i naturen ska länsstyrelsens beslut därom uppvisas.
- Om aska/urna ska gravsättas hos annan huvudman ska krematoriet kontakta denne för att informera om att askan/urnan kommer att lämnas ut samt för att förvissa sig om att gravsättning verkligen är beställd hos mottagande huvudman. Utlämnande huvudman ska i möjligaste mån se till att transport och eventuell förvaring sker på ett säkert och pietetsfullt sätt. I normalfall sker detta via överenskommelse med anlitad begravningsbyrå.
- När begravningsceremoni sker med aska/urna ansvarar huvudmannen för aska/urna om ceremonin sker inom huvudmannens område. Om ceremonin sker på annan plats ska huvudmannen i möjligaste mån se till att transport och eventuell förvaring sker på ett säkert och pietetsfullt sätt. I normalfall sker detta via överenskommelse med anlitad begravningsbyrå.

Observera att ingen aska/urna under några omständigheter får lämnas ut om medling pågår i en tvist mellan anhöriga om var gravsättning ska ske (jfr. 5 kap. 3-4 §§ begr.lag.). Känner begravningsbyrå eller huvudmannen till att oenighet råder mellan efterlevande måste de informera varandra.

Vid mottagande av aska/urna ska kvittering ske på lämpligt sätt.

9. Tillgänglighet

Krematoriet ska i möjligaste mån vara beskäffat på sådant sätt att anhöriga kan närvara vid kremering och att studiebesök kan tas emot.

Vid alla former av externa besök får eventuell bild- och filmupptagning endast ske på sådant sätt att avlidna inte kan identifieras samt att all personal på krematoriet ska vara informerad.

12174 90 22 4 22

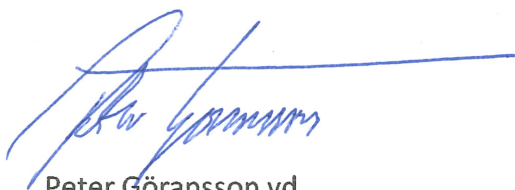
Stockholm mars 2024

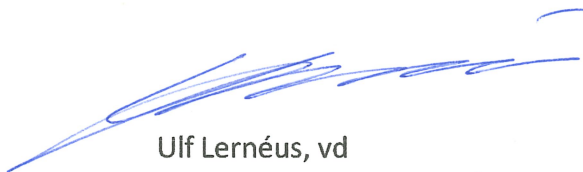
Dennis Jansson, vd
Sveriges kyrkogårds- och krematorieförbund

Birgitta Ödmark, vd
Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation

Peter Göransson vd,
Fonus ekonomisk förening

Ulf Lernéus, vd
Sveriges Begravningsbyråers Förbund

Katarina Evenseth, ordförande
Föreningen Sveriges Kyrkogårdsschefer

Aron Thomsson, ordförande
Föreningen Sveriges Krematoriepersonal